

5. Digitální dovednosti a práce se softwarem

Digitální dovednosti jsou stále častěji skloňovány především v souvislosti s rostoucí potřebou kvalifikovaných pracovníků na trhu práce. Ale ani v každodenním soukromém životě se bez znalosti práce s internetem, mobilním telefonem či počítačem již většina lidí neobejde. Čím více se ekonomika i společnost digitalizují, tím je potřeba digitálně kvalifikovaných pracovníků vyšší. V roce 2021 se **programování**, ať už v práci či ve svém volném čase, věnovalo 5 % populace starší 16 let – 7 % pracujících a 13 % studentů. Mezi pracujícími se znalost programování lišila v závislosti na vykonávané práci. Věnovali se mu nejčastěji Specialisté (kategorie v klasifikaci ISCO), a to 21 %, z nich a dále Techničtí a odborní pracovníci (11 %). Mezi Řídicími pracovníky se takových našlo 8 %.

Běžnější činnosti jako je kopírování souborů mezi složkami nebo mezi zařízeními provádělo v roce 2021 52 % osob starších 16 let. Instalaci softwaru do počítače provedlo alespoň jednou za sledované 3 měsíce 21 % osob a stahování aplikací do telefonu či tabletu 40 %.

Textový procesor (např. MS Word) použila ve sledovaném období téměř polovina osob (49 %), 24 % použilo pouze základní funkce textového procesoru a 25 % vytvářelo dokumenty slučující více prvků (např. tabulky, obrázky či grafy). Prezentační software (např. MS PowerPoint) využilo v daném období 17 % osob, software či aplikaci na úpravu fotografií 26 % a **tabulkový procesor** (např. MS Excel) 37 %. U tabulkového procesoru uvedlo 19 % respondentů, že použili pouze základní funkce tohoto programu, a 18 % použilo i pokročilejší funkce.

Při bližším pohledu na skupinu **zaměstnaných osob** lze vidět, že nejvyšší podíly osob počítačově gramotných nalezneme ve vysoce kvalifikovaných profesích. To platí jak pro používání základních dovedností, jako je kopírování složek či přenos souborů mezi zařízeními, tak pro složitější dovednosti jako je práce s tabulkovým procesorem či programování. Například mezi manažery nalezneme 88 % osob, které ve sledovaných 3 měsících kopírovaly soubory či složky, tabulkový procesor využilo 82 % z nich a v programovacím jazyku psalo 8 %. Na druhém konci kvalifikační škály zaměstnanců se nacházejí pomocní a nekvalifikovaní zaměstnanci, z nichž kopírovalo soubory či složky 25 %, tabulkový procesor využilo 7 % a programování se nevěnoval nikdo z respondentů spadajících do této skupiny.

Z hlediska budoucího zapojení na trh práce jsou počítačové dovednosti vysoce poptávané také u **studentů**. Ti v České republice vyčnívají nad průměrem i nad skupinou zaměstnaných. Díky používání široké škály elektronických zařízení kopíruje velká část studentů (92 %) soubory. Textový procesor používá 91 % z nich. Velký rozdíl oproti průměru ČR i zaměstnaným osobám se ukazuje v používání prezentačního softwaru, který ve sledovaných 3 měsících alespoň jednou využilo 67 % studentů (průměr ČR byl 17 % a ze zaměstnaných použilo takový software 19 %). Zmiňovanému programování se věnuje alespoň částečně 13 % studentů.

Kromě samotné práce s digitálními technologiemi je v dnešní době zapotřebí také umět **vyhodnotit a vytřídit informace**, ke kterým se lidé díky těmto technologiím na internetu dostanou, a to především kvůli jejich velkému objemu. Informace, které mohou být méně důvěryhodné, se nacházejí především na stránkách, kde není obsah nikým řízen, tzn. především na sociálních sítích. Falešné či zavádějící informace se mohou ale vyskytnout také např. na zpravodajských serverech nebo dalších stránkách. Z osob, které používají sociální sítě nebo čtou zpravodajské servery, uvedlo 62 %, že ve sledovaných 3 měsících viděly nějaké informace, o kterých pochybovaly, že jsou pravdivé. Třetina z osob, které si takových informací všimly, se snažila si je dále ověřit, a to především vyhledáváním dalších informací k tématu na internetu. Pětina z těch, kteří si informace ověřovali, sáhli i po zdrojích mimo internet s tím, že takových bylo více mezi staršími než mezi mladšími, kteří častěji volili ověření z dalších online zdrojů.